

Zbornik radova sa naučno stručnog skupa
„Republika duha“
Beograd, 21. mart 2026.

Strahinja Pantić⁵¹

PANK U DVADESETIM GODINAMA 21. VEKA

APSTRAKT

Rad razmatra položaj i značenje panku u dvadesetim godinama 21. veka iz lične, iskustvene perspektive autora koji pank ne posmatra kao istorijski pravac ili muzički žanr, već kao način života, vrednosni stav i egzistencijalnu poziciju. Polazeći od pitanja šta pank danas jeste i po čemu se razlikuje od svojih izvora, tekst problematizuje odnos između autentičnog bunta i njegove komercijalizacije u savremenoj pop kulturi. Ukazuje se na opasnost redukovanja panku na spoljašnje obeležje i uniformu, ali i na trajnost njegovih temeljnih vrednosti: nepristajanja, solidarnosti, kritičkog mišljenja i borbe protiv nepravde. Autor naglašava da pank opstaje ne kao nostalgična rekonstrukcija prošlosti, već kao živa praksa savremenih generacija koje kroz muziku, zajedništvo i lični izbor oblikuju alternativni kulturni prostor. Tekst je svesno napisan u nenaučnoj, subjektivnoj formi, čime se i formalno potvrđuje ideja da pank ostaje na margini, ali sa stalnom ambicijom da pogodi centar društvenih pitanja.

Ključne reči: pank, 21. vek, alternativa, identitet, margina, autentičnost, kultura bunta.

⁵¹ Muzička pank grupa Skelet psiho manijaka, strahinjastrasni04@gmail.com

Uvod

Zanimljivo je da smo 21. vek i ja obojica u svojim dvadesetim godinama u trenutku kada pišem ovaj tekst.

Kada sam ja ulazio u svoje dvadesete godine, moj pank bend je bio na samom početku, a jedna od prekretnica za nas bilo je upoznavanje jednog psihoterapeuta iz Kraljeva. Iako je ceo bend možda već odavno zreo za psihoterapiju, ovaj čovek nam nije pomogao sa našim mentalnim zdravljem kroz seanse i terapije. Ne. Dao nam je nadu i veru u dobre ljude i sve to sa margine, neke svoje, mnogima nedokučive.

Naš psihoterapeut (e da, a pričamo o bendu imena *Skelet psiho manijaka*, stvarno mislim da slučajnosti ipak nisu toliko slučajne), a slobodno sada mogu reći i prijatelj Petar Jeknić, postavio mi je nedavno pitanje na koje nisam odmah znao odgovor, a možda ga ne znam ni sad. Odlučite sami, ja sam svakako već odlučio. Kao panker veteran, a sa druge strane psihoterapeut, a pre svega roditelj, pitao me je: „Šta je to za tebe pank? Baš danas kada ga praviš i sviraš, a kada mnogi govore da ne postoji i da nije bitan. Kako se ono što je toliko starije od tebe, a oblikovalo je i tebe, i generacije pre tebe, razlikuje od toga što je nekada bilo, a šta je to što mu daje za pravo da nosi isto ime kao i do sad? Pank.“

Zaključak

Način života, stav i emociju nikada ne može razumeti onaj ko svesno ili nesvesno veruje u larpurlatizam.

Misao

U već nestandardnom obliku teksta u kom zaključak stoji u sredini, logičan sled naslova bi ipak bio „Razrada“. Kada bi ovo bio rad. Međutim, iako je inicijalna ponuda bila da napišem rad o panku u 21. veku, smatram da je to nemoguće. Pank je možda za nekog socijalna pojava ili pravac umetnosti, ali za svakog pravog pankera (pod tim ne mislim na unifromu) on je mnogo više. Kliše znam, ali kliše je s razlogom to što jeste. S druge strane, naučni rad bi morao da bude zasnovan na dokazima i činjenicama, i da sagleda zadatu temu maksimalno objektivno, a očekuje se i da na kraju rezultat istraživanja nešto potvrdi,

ospori ili čak i otkrije nešto novo. Ja ovo pišem maksimalno subjektivno, bez ikakvih činjenica osim „iskustva iz prakse“, stoga, ovo nije naučni rad, već tekst, a deo teksta koji čitate je samo moja misao. Verujem da će moj dragi Pera to razumeti, jer u suprotnom nećete ni imati priliku da ovo pročitate.

Pre svega, zašto ovakav raspored celina? Jednostavno. Zato što sam tako hteo i mislim da je bolje. Za čitaoca koji nije upoznat sa pank kulturom ovo će možda biti iznenađenje, pa čak i nepristojnost, ukoliko je čitalac toliko ukalupljen da ga svaki drugačiji pristup nečemu standardizovanom pogađa na ličnom nivou. S druge strane, ne verujem da je ikome nanelo štetu, budući da čitanje ovog teksta ni pod razno nije obavezno.

Sada kada smo, nadam se, stekli sliku o tome kakvo je to, odvajkada, mangupsko ponašanje pankera, da pređemo na glavno pitanje. Šta je to danas drugačije u panku, a šta ga i dalje čini onim što je bio oduvek?

Gundanje bivših pankera kako više to nije to, treba ne samo uzeti sa rezervom, nego, možda, čak i u potpunosti zanemariti. Svet više nije onakav kakav je bio pre više od 50 godina, samim tim je i pomalo komično očekivati da nešto što prkosi standardima, modi i trendovima ostane isto. Samo što postoje i zamke. Pop kultura je preuzela sve što može na bilo koji način da unovči, a pogotovo ako je uniformisano, pa čak i ako to nešto koren vuče iz reči propalica (što pank na engleskom i znači). Stoga, danas imamo pojave nalik pankerima, koje svojim izgledom možda i podsećaju na nekadašnje glasnike bunta i otpora, ali koji van fasade nisu ništa više od običnog potrošača. Takođe, reći da je pank samo oblačenje, kreveljenje ili čak ružno ponašanje krajnje je pogrešna interpretacija.

U svetu koji živi u betonskim kutijama naslaganim u solitere, sa populacijom omanjeg sela smeštenog u trinaestospratnicu, pank je reći „Dobar dan“. Ne biti ono što većina jeste, povezuje prave pankere danas sa onima iz vremena kada je nastao. Iako možda izgleda da su pankeri ugrožena vrsta pored tolike ekspanzije nekvalitetne muzike kojoj je rok trajanja ograničen, izgled vrlo lako vara. Pankeri i danas postoje, a sa njima i pank, i to u mnogo većem broju nego što neki misle. Klinci još uvek navlače Martinke i šutkaju se po koncertima, a ispred klubova se krpe za pivo i cigare. E da, isti ti klinci završavaju najbolje fakultete, pokreću biznise i pomažu komšijama i prijateljima. Bez toga ne bi bili pankeri.

Problem jeste plasiranje jeftinog (ne samo materijalno jeftinog) sadržaja širokim masama i ne davanje prostora alternativnoj kulturi, ali pank nikada i nije bio za svakog, stoga, smatram da ako pank nije došao do tebe nisu krivi isključivo izvođači, već možda ne tražiš na pravom mestu.

Pank je oduvek bio prenošenje vrednosti i borba protiv nepravde. Vrednosti se menjaju, menjaju se vremena, s vremenom i ljudi, a sa ljudima se menja i pank. Jedini način da ga izgubimo jeste da prestanemo da budemo ljudi.

Najveći deo teksta sam posvetio zapravo panku onakvom kakav je danas, jer ga danas ja i živim, i o tome mogu i da pričam, ali odlučio sam da ovde stanem. Ne zato što sam lenj ili mi je ponestalo floskula kojima bih se razbacivao, već iz dva razloga veoma povezana sa celom pričom. Prvi je taj da su pank pesme kratke, jasne i da gađaju samu suštinu. Suština i jeste u jednostavnosti. Smatram da ne bi imalo smisla da jedan tekst o panku traje duže nego ceo album nekog pank benda. Drugi razlog je taj što pank tera na razmišljanje. Na otkrivanje. Onaj ko je stigao do ovog dela teksta verovatno je pronašao nešto sa čim može da se poistoveti ili ga je nešto nateralo na razmišljanje.

Pank je oduvek bio na margini, ali uvek je gađao pravo u centar.

On je kultura, ali i priča starih i novih generacija, i zato sve dok neka deca i dalje biraju gitare umesto veštačke inteligencije, i svoj sud umesto nečijeg nametnutog mišljenja – živeće i pank.

Zato ja ovde ne bih stavljao tačku

Strahinja Pantić⁵²

PUNK IN THE 2020s

ABSTRACT

This paper explores the position and meaning of punk in the third decade of the 21st century from the author's personal and experiential perspective. Punk is not approached as a historical movement or merely a musical genre, but as a way of life, a value-based stance, and an existential position. Starting from the question of what punk represents today and how it differs from its origins, the text examines the tension between authentic rebellion and its commercialization within contemporary popular culture. It highlights the danger of reducing punk to outward appearance and uniformity, while emphasizing the persistence of its core values: nonconformity, solidarity, critical thinking, and resistance to injustice. The author argues that punk survives not as a nostalgic reconstruction of the past, but as a living practice of contemporary generations who, through music, community, and personal choice, shape an alternative cultural space. The deliberately subjective and non-academic form of the text further affirms the idea that punk remains on the margin, yet continually aims at the very center of social issues.

Keywords: punk, 21st century, alternative culture, identity, margin, authenticity, rebellion.

⁵² Musical punk group Psycho Maniac Skeleton, strahinjastrasni04@gmail.com

